

Projekt WASTEWISE

Politische Empfehlungen

udarbejdet af
AAEL & CoPE

WASTEWISE

Introduktion

På baggrund af Den komparative analyse af affaldshåndteringssystemer i Slovakiet og Sicilien: udfordringer, tilgange og gennemførelse af EU-politikker, gennemført inden for Erasmus+ KA210-VET-projektet Waste Wise: Enhancing Governance for Sustainable Waste Management (nr. 2024-2-SK01-KA210-VET-000260945), har partnerinstitutionerne formuleret en række anbefalinger med det formål at styrke effektivitet, bæredygtighed og governance i affaldshåndteringssystemerne i de deltagende regioner.

Den komparative analyse omfattede en spørgeskemabaseret vurdering af holdninger og viden blandt relevant administrativt personale og repræsentanter, der arbejder med gennemførelsen af EU's og national affaldslovgivning. Resultaterne viste, at kendskabet til miljøpolitiske mål generelt er højt, mens forståelsen af specifikke lovrammer og deres praktiske anvendelse er begrænset. Denne indsigt ligger til grund for flere af anbefalingerne, især dem der vedrører governance, administrativ kapacitet og faglig uddannelse.

Styrk governance, koordinering og politisk sammenhæng

Effektiv affaldshåndtering kræver sammenhængende governance på alle administrative niveauer. I Slovakiet er ansvarsområderne relativt centraliserede, hvilket fører til ujævn præstation mellem kommunerne. I Sicilien hindrer fragmenteret governance og manglende koordinering mellem regionale og lokale myndigheder ofte opfyldelsen af EU's affaldsmål. Undersøgelsen bekræftede, at mange lokale og regionale embedsfolk har et uklart billede af deres kompetencer og forpligtelser i henhold til EU- og national affaldslovgivning. Denne mangel bidrager til forsinkelser i planlægning, rapportering og håndhævelse.

For at håndtere disse udfordringer bør begge regioner indføre en integreret governance-model i overensstemmelse med EU's affaldsrammedirektiv (Direktiv 2008/98/EF, ændret ved Direktiv (EU) 2018/851). Oprettelsen af interinstitutionelle koordineringsplatforme og et regionalt affaldsobservatorium kan forbedre kommunikation, monitorering og overholdelse. Systematisk uddannelse af offentlige ansatte bør ledsage disse reformer for at sikre, at politiske mål omsættes effektivt til praksis.

Moderniser infrastrukturen og udvid behandlingskapaciteten

Overgangen til en cirkulær økonomi forudsætter tilstrækkelig behandlingskapacitet og moderne infrastruktur. Begge regioner står over for mangler, der begrænser genanvendelse og fastholder deponering.

- Slovakiet bør forbedre indsamling og kompostering i landområder.
- Sicilien bør færdiggøre sit netværk af komposteringsanlæg og biogasanlæg.

EU-instrumenter såsom Samhørighedsfonden, LIFE og Genopretnings- og Resiliensfaciliteten bør anvendes strategisk for at nå EU's mål om maksimalt 10 % deponeret husholdningsaffald i 2035. Integrerede regionale investeringsplaner vil styrke bæredygtighed og politisk sammenhæng.

Indfør intelligente økonomiske og regulerende instrumenter

Begge regioner bør udvide Pay-As-You-Throw-systemer (PAYT) og øge deponiafgifterne for at fremme forebyggelse og genanvendelse. En styrket udvidet producentansvar (EPR), i overensstemmelse med Direktiv (EU) 2018/852, vil tilskynde producenter til at integrere økodesign og genbrug.

Oprettelsen af fonde til grøn omstilling kan hjælpe små og mellemstore virksomheder med at indføre cirkulære forretningsmodeller og stimulere innovation.

Investér i uddannelse, oplysning og socialt engagement

Borgernes deltagelse er en afgørende faktor for at nå EU's mål.

Regeringer og kommuner bør styrke miljøoplysningskampagner og integrere affaldsforståelse og cirkulær økonomi i skoleundervisning og erhvervsuddannelser.

Lokale initiativer – såsom Zero Waste-skoler, repair cafés og belønningsordninger – kan effektivt ændre adfærd og styrke borgerengagementet.

Forbedr datastyring, monitorering og gennemsigtighed

Pålidelige data er afgørende for god governance.

Det slovakiske ISOH-system og de italienske MUD/RENTRI-systemer bør gøres interoperable og i overensstemmelse med EU's rapporteringsstandarder.

Digitale sporingsværktøjer – fx GIS-baseret affaldskortlægning og indsamling med QR-koder – vil øge gennemsigtighed og muliggøre bedre monitorering af fremskridt mod EU's mål.

Fremme overgangen til en cirkulær økonomi

Affaldshåndtering skal udvikle sig til en bredere cirkulær økonomisk ramme.

Den slovakiske Roadmap for Circular Economy (2022) og den sicilianske regionale affaldsplan (2024) bør operationaliseres gennem pilotprojekter i nøglesektorer (byggeri, madaffald, plast).

Deltagelse i EU-initiativer som Circular Cities and Regions Initiative (CCRI) kan accelerere innovation og læring på tværs af regioner.

Indfør økonomiske incitamenters til affaldsforebyggelse og genbrug

En cirkulær økonomi handler ikke kun om genanvendelse, men også om forebyggelse: reduktion, design, reparation og genbrug. OECD peger i Italien på potentialet i skattepolitiske mekanismer.

Det anbefales at fremme:

- delingsøkonomiske modeller,
- reparations- og genbrugscentre,
- incitamenters til virksomheder, der anvender genbrugsemballage eller retursystemer.

Der skal også tages højde for social retfærdighed: værktøjerne skal være tilgængelige for udsatte borgere og minoritetsfællesskaber (fx regnbuefamilier eller andre familietyper, der ofte overses).

Sikr territorial selvforsyning og ensartet infrastruktur

I Slovakiet findes områder, hvor mere end 50 % af husholdningsaffald stadig deponeres; i Italien er der betydelige regionale forskelle i både sortering og behandlingskapacitet.

Politikker bør fremme nationale og regionale planer, der sikrer tilstrækkelig infrastruktur og ensartede minimumsstandards, så ingen territorier bliver "usynlige" i affaldshåndteringskæden.

Bekæmp effektivt ulovlige aktiviteter og ulovlig affaldsdeponering

I Italien er tilstedeværelsen af “ecomafiaen” i affaldssektoren velkendt og underminerer hele kæden. I Slovakiet – som i mange andre lande – er der behov for styrkede kontroller, miljøtilsyn, gennemsigtighed og sanktioner for at forhindre ulovlig dumpning, ulovlig affaldshandel og usynliggørelse af kritiske processer.

Kommunikativt og identitetsmæssigt bør det understreges, at retten til et sundt miljø også er en ret til social og miljømæssig retfærdighed – ikke kun et miljøspørgsmål.

Opbyg kapacitet og frem internationalt samarbejde

Spørgeskemaresultaterne viser et tydeligt behov for kapacitetsopbygning blandt offentlige ansatte, især omkring forståelse og anvendelse af EU's affaldslovgivning.

Målrettede uddannelsesprogrammer bør fokusere på:

- fortolkning af lovgivningsrammer,
- datarapportering,
- koordinering mellem aktører.

Internationalt samarbejde gennem Erasmus+, Horizon Europe og Interreg bør udbygges for at styrke erfaringsudveksling og vidensdeling mellem regioner med lignende udfordringer.

Konklusion

For at nå målene i Den Europæiske Grønne Pagt, handlingsplanen for cirkulær økonomi og strategien om nul forurening skal Slovakiet og Sicilien bevæge sig ud over formel compliance og etablere en integreret og videnbaseret governance.

Ved at styrke administrative kapaciteter, investere i infrastruktur, engagere borgerne og omfavne cirkulære principper kan begge regioner blive forbilleder for bæredygtig affaldshåndtering og regionalt samarbejde i EU.

 Medfinansieret af
Den Europæiske Union

Vil du vide mere?

 bohatova.zuzana@gmail.com

 www.wastewise.sk

 Wastewise2025

Kontakt os!

